

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Dato: 24.03.2015
Vår ref: KG

Høringssvar NOU 2014:14 Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 19. desember 2014.

Byggenæringens Landsforening (BNL) støtter NHOs høringssvar av 25. mars 2015. I vårt høringssvar vil vi derfor ikke omtale alle punkter fra NHO, men ta utgangspunkt i fagskolens betydning for byggenæringen og framheve forslag som er særlig viktige for byggenæringen. Hovedtyngden av tiltakene som Fagskoleutvalget foreslår er godt i tråd med BNLs politikk for fagskolen.

Fagskolens betydning for byggenæringen

Den toårige tekniske fagskolen har lang tradisjon som en svært viktig kunnskapsleverandør for bedriftene i byggenæringen. Byggenæringen etterspør fagskoleutdannede. NHOs kompetansebarometer bekrefter at byggenæringen har stort behov for fagskoleutdannede, og at det kan være vanskelig å få tak i kompetansen.

Den viktigste fagskoleutdanningen for byggenæringen per i dag er toårig fagskoleutdanning i bygg og anlegg. Utdanningen retter seg mot produksjonsledelse, prosjektledelse, administrasjon av prosesser og mesterkvalifikasjoner. Utdanningen skal være byggenæringens foretrukne tekniske lederutdanning. De som tar utdanningen har fag-/svennebrev som grunnlag, og har derfor en særlig kompetanse til å forstå byggeprosessen og samarbeid og samhandling på byggeplassen. For bedriftene i byggenæringen er denne kompetansen svært relevant og anvendelig på grunn av den direkte koplingen mellom fag-/svennebrev og den yrkesrettede teoretiske kompetansen som fagskolen gir.

For byggenæringen er fagskolen også viktig som arena for å utvikle formalisert og relevant spesialisering og videreutdanning i lærefaget (fag-/svennebrev). Med teknologisk utvikling, nye krav og andre endringer i næringen må medarbeidere i alle ledd ha tilgang til oppdatering i sine fag.

Helhetlig utdanningssystem – behov for satsing på yrkesfaglig utdanning

Det er et stort behov for å styrke yrkesfaglig kompetanse i det norske utdanningssystemet. Både SSBs framskrivninger og NHOs kompetansebarometer viser en underdekning av behovet for yrkesfagkompetanse i årene som kommer. BNL mener derfor det er svært viktig at man ser all utdanning på tertiært nivå i sammenheng. Det må bygges et helhetlig utdanningssystem med en reell likeverdighet og bedre kapasitetsmessig balanse mellom yrkesfaglige og akademiske kvalifikasjoner som er tilpasset framtidens kompetansebehov. Fagskolen må anerkjennes som høyere yrkesfaglig utdanning.

Finansieringsordningen må gi rom for flere studieplasser

Hvis fagskolen skal kunne spille en vesentlig rolle i å møte kompetansebehovene i årene som kommer må det skapes rom for flere studieplasser og fagskolesektoren må tilføres større ressurser. I byggenæringen og de tekniske fagene er det allerede i dag mangel på fagskoleutdannede. En ny finansieringsordning må bygge på reell kostnadsdekning og det må tilføres friske midler. For å oppnå dette, må det så snart som mulig lages en opptrappingsplan for nye studieplasser i tråd med arbeidslivets kompetansebehov. BNL mener at det må bli bedre balanse i studietilbudet mellom yrkesfaglige og akademiske kvalifikasjoner. Antallet studieplasser må flerdobles for å svare på framtidens kompetansebehov. Det må derfor bli bedre ressursmessige balanse mellom fagskoleutdanning og universitets- og høyskoleutdanning.

Det er avgjørende at finansieringsordningen kan stimulere til utvikling i samarbeid med arbeidslivet slik at man fremmer oppdatert utdanning av høy kvalitet. BNL mener at det ligger et uutnyttet potensiale i fagskoleutdanningene til å bidra til å fremme utvikling og innovasjon i arbeidslivet basert på yrkesfaglig kompetanse. Her må fagskolen være en motor.

Forutsigbare karriereveier med fag-/svennebrev

Hvis fagskolen skal kunne møte det framtidige kompetansebehovet må den framstå som et attraktivt utdanningsvalg og en tydelig og forutsigbar karrierevei. Det er uholdbart at fagskolen av mange oppfattes som en blindvei i utdanningssystemet fordi den enkelte ikke kan være trygg på å få anerkjent ervervet kompetansen hvis man skulle ønske å gå videre til høyskole eller universitet.

BNL mener at Fagskoleutvalgets forslag ikke legger godt nok til rette for å sikre gode overganger og forutsigbarhet mellom fagskoler og høyskoler og universiteter. Det er en vesentlig hindring i dag at det ikke finnes en felles plattform for overgang mellom universiteter, høyskoler og fagskoler som alle institusjonene må forholde seg til. BNL mener det er avgjørende at dette etableres og støtter særmerknad til punkt 8.4.2.

BNL støtter utvalgets medlemmer som går innfor at studiepoeng innføres som felles måleenhet for arbeidsomfang innen tertiær utdanning. Vi mener at dette vil bidra vesentlig til gode overganger. Fagskolepoeng og studiepoeng er imidlertid kun en måleenhet for arbeidsomfang, og sier ikke noe om det faglige innholdet. Overganger og innpasning av studier må derfor bygge på sammenligning av læringsutbyttebeskrivelser. Fra BNLS medlemsbedrifter får vi tilbakemeldinger om at studiepoeng er et godt innarbeidet begrep og er best egnet til å synliggjøre bedriftens

kompetanse, blant annet i offentlige anbudskonkurranser og i plan- og bygningslovens ansvarsrettssystem.

Opptakskrav

BNL mener at generelle opptakskrav til fagskoleutdanning må være avsluttet og bestått videregående opplæring med fag-/svennebrev, studiekompetanse eller realkompetanse.

BNL mener videre at det må settes krav til forkunnskaper der hvor dette anses som avgjørende for kvaliteten på utdanningen. For byggenæringen hviler fagskoleutdanningen på fag-/svennebrev i relevante lærefag, og dette må være opptakskravet. I tillegg er det for byggenæringen viktig at like utdanninger har like opptakskrav fordi byggenæringen er en landsdekkende næring med nasjonale krav til kompetanse og kvalifikasjoner gjennom plan- og bygningslovens ansvarsrettssystem.

Arbeidslivets parters deltakelse og påvirkning

BNL er enig i prinsippene i utvalgets forslag til ny styringsmodell. For å opprettholde og videreutvikle fagskolens relevans for arbeidslivet mener vi at det er avgjørende at arbeidslivets parter har formell innflytelse på oppretting, videreføring og nedlegging av tilbud. Vi viser til ILO-konvensjon nr. 142.

For byggenæringen er det svært viktig at partene deltar i utvikling av nye tilbud og videre kvalitetsutvikling sammen med den enkelte fagskole, men også i kvalitetsutvikling og samordning av fagskoleutdanning innen bygg og anlegg på nasjonalt plan. Vi mener at begge deler er nødvendig for å møte byggenæringens samlede behov for kompetanse. Det er viktig at NUTF med tilknyttede fagområder videreføres som en del av de nasjonale fagrådene.

BNLs syn oppsummert

- All tertiær utdanning må ligge på samme forvaltningsnivå. Staten må overta finansieringen av fagskolen.
- Fagskolesektoren må tilføres økte ressurser og antallet studieplasser må flerdobles. Det må derfor bli bedre balanse i studietilbudet mellom fagskoleutdanning og universitets- og høyskoleutdanning for å møte fremtidens kompetansebehov.
- Fagskolen må sikres forutsigbare rammevilkår, herunder offentlig finansiering og en finansieringsmodell som legger grunnlag for utviklingsarbeid i samarbeid med arbeidslivet.
- For byggenæringen må krav til forkunnskaper primært være fag-/svennebrev.
- Det må etableres fleksible og forutsigbare overganger mellom fagskolen og høyskoler og universiteter. Innføring av studiepoeng er et viktig virkemiddel.
- Partene i arbeidslivet må ha formell innflytelse på oppretting, videreføring og nedlegging av tilbud.
- Fagskoleutdanning må knyttes nærmere til bedriften som læringsarena for å gjøre kompetansen ytterligere relevant.

- Søknads- og godkjenningsprosesser må bli mer smidige, og fagskolene må gis institusjonsgodkjenning.
- Fagskolen må kunne være en arena for et system for spesialisering og videreutdanning i lærefag (fag-/svennebrev) for byggenæringen.

Vennlig hilsen

Jørgen Leegaard
Direktør kompetansepolitikk